

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/7/2019
Identifikačné číslo spisu: 9518100042
Dátum vydania rozhodnutia: 03.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9518100042.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu, JUDr. Aleny Šiškovéj, JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvineného Z. G. a spol. pre obzvlášť závažný zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papier podľa § 270 ods. 1, ods. 4 písm. b) Tr. zák. v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., v časti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 3. mája 2021 v Bratislave dovolania obvinených Z. G. a T. T., podané prostredníctvom obhajcov JUDr. Jozefa Dopiráka a JUDr. Bohumíra Bláhu, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. októbra 2018, sp. zn. 2 To 11/2018, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolania obvinených Z. G. a T. T. sa odmietajú.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 28. júna 2018, sp. zn. PK-1T/5/2018 uznal obvinených Z. G. a T. T. (spolu s obvineným P. P.) za vinných z obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20 Tr. zák., a to na skutkovom základe, že

P. P., T. T. a Z. G.Á. si od presne nezisteného času, najneskôr od mája 2017, na presne nezistenom mieste zadovážili falšované bankovky v nominálnej hodnote 500,- Eur, najmenej v sume 51.500,- Eur, pričom dňa 14. júna 2017 v nákupnom centre P. na O. Y. č. XX v G. T. T., Z. G. a P. P. predali formou predstieraného prevodu agentovi - príslušníkovi Policajného zboru 1 ks falošnej bankovky v nominálnej hodnote 500,- Eur so sériovým číslom K. ako vzorku za sumu 270,- Eur, následne dňa 18. júna 2017 na čerpacej stanici Z. v F. Z. T. T. a P. P. predali formou predstieraného prevodu agentovi - príslušníkovi Policajného zboru 1 ks falošnej bankovky v nominálnej hodnote 500,- Eur so sériovým číslom K. ako vzorku za sumu 280,- Eur a dňa 28. júna 2017 v F. v hoteli A. na Z. X/A T. T. predal formou tretieho predstieraného prevodu agentovi - príslušníkovi Policajného zboru 101 ks falošných bankoviek nominálnej hodnoty 500,- Eur, v celkovej hodnote 50.500,- Eur, za kúpnu cenu 25.000,- Eur, pričom uvedené bankovky vzal v motorovom vozidle, v ktorom sa nachádzal Z. G., a následne boli

falošné bankovky zaistené a skúmané Národnou bankou Slovenska so záverom, že ide o falzifikáty so stupňom kvality „2“ - nebezpečný falzifikát a falzifikáty svojou kvalitou a vzhľadom môžu byť za nepriaznivých podmienok pre prijímateľa zameniteľné za pravú bankovku.

Špecializovaný trestný súd za to každému z obvinených uložil podľa § 270 ods. 3 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, na ktorého výkon boli zaradení do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia [§ 48 ods. 4 Tr. zák.] a ochranný dohľad na dobu 1 (jeden) rok (§ 76 ods. 1 Tr. zák., § 78 ods. 1 Tr. zák.).

Proti tomuto rozsudku podali všetci traja obvinení a prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) odvolania, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 2. októbra 2018, sp. zn. 2 To 11/2018, podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali obvinení Z. G. a T. T. dovolania.

Obvinený Z. G. oprel dovolanie a doplnenia dovolania, podané prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Jozefa Dopiráka, o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por., teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený Z. G. sa nestotožnil s argumentáciou odvolacieho súdu k vyvráteniu policajnej provokácie tým, že konanie agenta vychádzalo v tom čase z dôvodne existujúceho podozrenia o dispozícii obvinených s bankovkami v sume 600.000,- Eur. Zo zápisníc z 19. februára 2018 a 21. augusta 2017 (na ktorú sa však neprihliada), ako aj z hlavného pojednávania konaného 11. júna 2018, vyplýva, že agent nemal vedomosť o objeme peňazí, ktoré mali mať obvinení. Svojevoľne a iniciatívne požadoval sumu 500.000,- Eur, čím de facto určil rozsah skutku a právnu kvalifikáciu. Ak by agent požadoval napr. 2.500,- Eur, obvinení by nemohli byť odsúdení v treťom odseku. Bez konania agenta by nedošlo k dokonaniu trestného činu v danom rozsahu, keďže obvinený T. T. nedisponoval falošnými bankovkami a mal problém zabezpečiť aj vzorky na stretnutie v F. Z., ale v snahe vyhovieť požiadavke agenta, zaobstaral aspoň bankovky vo výške 50.000,- Eur. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že nikto z obvinených nekomunikoval s iným kupcom. O nezákonnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní a porušení práva na obhajobu v snahe za každú cenu odhaliť páchanie trestnej činnosti svedčí aj skutočnosť, že na riadenie priebehu skutku bol použitý A. Á., ktorému obvinený T. T. bezvýhradne dôveroval. Svedok A. Á. žiadal obvineného T. T. o zabezpečenie falošných bankoviek, nakontakoval T. T. na agenta, komunikoval s ním počas monitorovania jeho osoby a priviezol ho k hotelu A. za účelom predaja falošných bankoviek, a to ako osoba nekonajúca v pozícii agenta. O nezákonnom použití svedka A. Á. svedčí tiež postup vyšetrovateľa, ktorý do poslednej chvíle odmietal návrhy obhajoby na vypočutie svedka a urobil tak až posledný deň pred ukončením vyšetrovania (a to pochybným spôsobom). Súčasne zo stretnutia v hoteli A., kam mal obvineného T. T. doviezť s políciou spolupracujúci svedok A. Á., neexistuje fotodokumentácia, ani úradný záznam napriek tomu, že zo stretnutí v G. a v F. Z. bola vyhotovená podrobná fotodokumentácia spolu s úradnými záznamami. Orgány činné v trestnom konaní prostredníctvom svedka A. Á. riadili priebeh skutku. Takýto nezákonný postup nemôže založiť zákonnosť všetkých následne vykonávaných dôkazov. V súvislosti s policajnou provokáciou upriamil pozornosť dovolacieho súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 4/2017.

V ďalšej časti dovolania obvinený spochybnil závery odvolacieho súdu o jeho vine. Obvineného s dôvodom stretnutia s agentom oboznámil tesne pred stretnutím obvinený T. T.. O falošnej bankovke nemal vedomosť. Vedel iba o tom, že T. T. má dojednať predaj falošných bankoviek. Jeho upozornenie na kameru bolo za danej situácie preto logické. Odvolací súd vyvodil nesprávne závery aj zo záznamov telefonických rozhovorov. Konštatovanie, že obvinení sa rozprávali o falošných bankovkách, je len domnienkou súdu, rovnako ako tvrdenie, že obvinený hovorí pri dojednávaní podrobností cesty o

agentovi F.. V spise sa nenachádza ani dôkaz podporujúci argumentáciu súdu o zhode okolností (nepřítomnosť obvineného na stretnutí v F. Z., na izbe hotela...). Obvinený vo svojej výpovedi logicky odôvodnil, prečo ostal v aute a nešiel do hotela za obvineným T. T.. Tieto skutočnosti je potrebné vyhodnotiť v prospech obvineného, nie ich dávať do polohy zhody okolností.

Dovolaciemu súdu navrhol, aby zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V doplneniach dovolania z 8. januára 2020, 3. augusta 2020 a 5. novembra 2020 obvinený uviedol, že v konaní sa nikto nezaoberal jeho vysvetleniami; neprešetrili sa pochybnosti sudcu pre prípravné konanie k činnosti agenta (odvolací súd na jednej strane priznal policajnú provokáciu, na strane druhej konštatoval neporušenie zákona), k ďalšiemu predaju falošných bankoviek (v spise absentovali sprocesnené dokumenty z operatívno-pátracej činnosti a prvá bankovka v hodnote 500,- Eur), k podrobnejšiemu nedokumentovaniu činnosti A. Á. (činnosť A. Á. podloženú dôkazmi nevzali súdy nižšieho stupňa do úvahy); konštatovanie odvolacieho súdu na strane 16 bolo nelogické; súdy nižšieho stupňa vychádzali z dôkazov, ktoré boli získané policajnou provokáciou, pričom provokáciu ospravedlnili spôsobom nemajúcim oporu v Trestnom zákone (pozn. aut.: správne má byť v Trestnom poriadku). V doplneniach dovolania ďalej poukazoval na osobu, činnosť A. Á. (aj vo vzťahu ku kontaktovaniu manželky obvineného) a jeho dosah na orgány činné v trestnom konaní. Obvinený vyjadril presvedčenie o úmyselnom zinscenovaní priebehu prípadu A. Á., čo vyplýva z dôkazov vykonaných v prospech obvineného (vrátane výpovedí policajného agenta, ktorými vyvrátil argumentáciu odvolacieho súdu k zlegalizovaniu provokácie). Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. vzhľadom aj v tom, že súdmi nižšieho stupňa nebolo preukázané jeho úmyselné zavinenie, spolupáchateľstvo nebolo podložené jednoznačnými dôkazmi. V nadväznosti na to poukázal na výpovede T. T. a agenta V. G. (F.) k ne/zainteresovanosti obvineného na predaji falošných bankoviek, pričom polemizoval s argumentáciou súdu prvého stupňa. Nakoľko o falošných bankovkách v hodnote 50.000,- Eur nemal vedomosť, nebolo mu zrejmé, na základe čoho bol odsúdený. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. a k excesom pri použití agenta poukázal na judikát R 57/2002 a rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Matanovič proti Chorvátsku a Grba proti Chorvátsku. Dovolaciemu súdu navrhol zrušiť rozsudok a vec vrátiť súdu prvého stupňa s tým, že by nebol vzatý do väzby.

Obvinený T. T. oprel dovolanie a doplnenie dovolania, podané prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Bohumíra Bláhu, taktiež o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por., teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený T. T. zopakoval odvoláciu argumentáciu s tým, že jeho konanie nemôže byť trestným činom, lebo bol navedený agentom a svedkom A. Á., ktorý spolupracoval s políciou. Z dôvodu tejto spolupráce vznikol kontakt medzi T. T. a agentom, ktorý určoval množstvo falšovaných bankoviek. Navádzanie agentom na spáchanie trestného činu je výslovne zakázané v ustanovení § 117 ods. 2 Tr. por. Agent konal mimo rámca Trestného poriadku, keď iného naviedol na spáchanie trestného činu, určil miesto, čas a spôsob jeho spáchania, a tým aj kvalifikačné znaky skutkovej podstaty. V danom prípade došlo k policajnej provokácii a zásahu do jeho práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), pretože bez konania agenta, ktorý určil kvalitu, nominálnu hodnotu bankoviek, počet vzoriek, cenu, čas a miesto predaja, by ku skutkom nedošlo, lebo by chýbala osoba kupujúceho (iná osoba zistená nebola). Svoje tvrdenia podporil citáciou z rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 4/2017 a poukazom na rozhodnutia ESLP (Teixeira de Castro proti Portugalsku, Bannikova proti Rusku, Vlachos vs. Grécko). V rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa absentovalo hodnotenie pôsobenia agenta (z akých dôvodov súdy považovali provokáciu za súladnú so zákonom), hoci išlo o nezákonne vykonaný dôkaz a bolo porušené právo na obhajobu a spravodlivý proces. Obvinený mal za to, že v časti objednaného, ale nedodaného tovaru, sa agent dopustil prípravy na

obzvlášť závažný zločin podľa § 13 ods. 1 k § 270 Tr. zák. Nešlo o skrytú reakciu polície, zameranú na zistenie skutočností dôležitých pre trestné konanie. Neboli splnené podmienky uvedené v ustanovení § 30 Tr. zák. Z rozsudku R 52/2014 vyplýva neprípustnosť simulovania ponuky okrem trestných činov korupcie a prijímania úplatku. V danom prípade nešlo o pasívne pôsobenie polície.

Vzhľadom na porušenie ustanovenia § 117 ods. 2 Tr. por. a práva na spravodlivý proces, obvinený dovolaciemu súdu navrhol, aby rozsudkom vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por., v konaní, ktoré mu predchádzalo, v ustanovení § 117 Tr. por. a čl. 6 Dohovoru v neprospech obvineného. Zrušil napadnuté uznesenie a rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o vine a treste, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, týkajúce sa obvineného T. T., ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a špecializovanému trestnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

V doplnení dovolania, podaného obhajcom, obvinený opätovne poukázal na zásah, prostredníctvom agenta a svedka A. Á., do skutkového deja tvoriaceho kvalifikáciu trestného činu a rozhodnutie R 52/2014, ktoré odkazuje na rozsudok veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva Ramanauskas proti Litve. Predmetný rozsudok rozvádza zásady používania agenta, ktoré sú v protiklade s tvrdením odvolacieho súdu o zákonom plnení úlohy agenta. Súd nižšieho stupňa nepodrobili konanie agenta skúmaniu v intenciách zásad vyplývajúcich z daného rozhodnutia.

K doplneniu dovolania bolo ako príloha pripojené rukou písané podanie obvineného, v ktorom namietol získanie povolenia na použitie agenta a odpočúvanie od sudcu pre prípravné konanie na základe vymyslenej historiky o „T.“ a „O.“. Neexistenciu týchto osôb nepriamo potvrdil sudca súdu prvého stupňa, keď zamietol návrh na ich vypočutie z dôvodu ťažkostí pri ich stotožnení, resp. nevedomosti, či vôbec existujú. Vzhľadom na nepravdivé údaje, nemohlo byť povolenie platné. Súd sa touto argumentáciou obvineného nezaoberali. Obvinený ďalej poukázal na tvrdenia odvolacieho súdu, že väzobne stíhaný obvinený za obzvlášť závažný zločin nemusí mať stále advokáta, ale len pri dôkazných úkonoch. Súčasne namietol nevykonanie fotodokumentácie z jeho príchodu do hotela, kam ho priviezol A. Á., ktorý robil polícii nelegálneho agenta, nevyvrátenie jeho výpovede ohľadne A. Á. a nezákonnosť odposluchov.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. zaslal rovnopisy dovolania a doplnenia dovolania obvineného T. T. na vyjadrenie prokurátorovi. Doplnenia dovolania obvineného Z. G. boli doručené priamo najvyššiemu súdu, ktorý ho zaslal prokurátorovi na vyjadrenie. Prokurátor na podania nereagoval.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaniach skúmal procesné podmienky pre ich podanie a zistil, že dovolania sú prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], boli podané oprávnenými osobami prostredníctvom zvolených obhajcov [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., § 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.), spĺňajú obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., avšak dovolací súd zistil, že dovolania obvinených je potrebné odmietnuť, pretože nie sú dôvodné.

Najvyšší súd na úvod pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných vád. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska

ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (bližšie vid' R 120/2012).

Obvinení Z. G. a T.Š. T. vo svojich podaniach (s výnimkou doplnenia dovolania obvineného Z. G. z 5. novembra 2020, doručeného dovolaciemu súdu 6. novembra 2020) nepriradili jednotlivé námietky k uplatneným dovolacím dôvodom, preto ich subsumpciu z hľadiska obsahu vykonal dovolací súd.

K namietanému porušeniu práva na obhajobu oboma obvinenými je potrebné uviesť, že konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru, ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom. Medzi porušenie iných obhajovacích práv je možné zaradiť aj nesprávne procesne vykonané dokazovanie, ktoré vedie k popretiu zásady kontradiktórnosti konania a s tým súvisiace znemožnenie obvinenému vyjadriť sa k dôkazu tvoriacemu podklad rozhodnutia.

Obvinený T. T. v rukou písanom podaní, ktoré tvorilo prílohu doplnenia dovolania obhajcu obvineného zo 7. júna 2019, doručeného súdu prvého stupňa 10. júna 2019, iba reagoval na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu s tým, že „...podľa názoru najvyššieho súdu na str. 14. v uznesení z 2.10.2018, zrejme obvinený, ktorý je vo väzbe za obzvlášť závažný zločin, nemusí mať stále advokáta. Musí ho mať len keď sa robia dôkazné úkony.“, pričom bližšie nerozvedol, či postupom orgánov činných v trestnom konaní alebo súdov malo dôjsť k porušeniu jeho práv na obhajobu a námietku rovnakého charakteru nevzniesol v rámci dovolania ani jeho obhajca. Nakoľko dovolací súd je viazaný obsahom dovolania, nebol oprávnený preskúmať, či došlo k prípadnému naplneniu dovolacieho dôvodu pre absenciu obhajcu.

Obvinený Z. G. vzhľadom na porušenie práva na obhajobu v použití svedka A. Á. na riadenie skutku, v pochybnom spôsobe vypočutia svedka deň pred ukončením obhajoby a v absencii fotodokumentácie alebo úradného záznamu zo stretnutia v hoteli A..

Obvinený Z. G. bližšie neuviedol, v čom mal spočívať nesprávny spôsob vypočutia svedka. Dovolací súd preto túto časť námietky (z rovnakého dôvodu ako u obvineného T. T.) nemohol podrobiť prieskumu.

Pokiaľ ide o načasovanie výsluchu svedka A. Á., zo spisu nevyplýva tvrdenie obvineného Z. G., že by vyšetrovateľ do poslednej chvíle odmietal návrhy obhajoby na vypočutie tohto svedka. V spise sa pred samotným výsluchom konaným 19. februára 2018, na ktorom svedok A. Á. odmietol vypovedať, nenachádza návrh na vykonanie výsluchu svedka, ani odmietnutie návrhu. Obhajca obvineného Z. G. žiadal opakovanie výsluchu svedka až 20. februára 2018, v rámci návrhov na doplnenie vyšetrovania po preštudovaní vyšetrovacieho spisu. Návrh bol vyšetrovateľom zamietnutý s tým, že výsluch svedka nie je vzhľadom na (presne špecifikované) dôkazy potrebný. Svedok bol následne predvolaný na hlavné pojednávanie konané 7. júna 2018, kde opätovne odmietol vypovedať z dôvodu, že by si svojou výpoveďou mohol privodiť trestné stíhanie v súvislosti s prejednávanej skutkom.

Námietku ohľadne absencie fotodokumentácie alebo úradného záznamu zo stretnutia v hoteli A.

obvinený Z. G. prvýkrát prezentoval až v dovolacom konaní. V zmysle ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por. sa však na úspešné uplatnenie okolnosti známej už v pôvodnom konaní, ktorá spadá pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až písm. g) Tr. por., vyžaduje jej namietanie najneskôr v odvolacom konaní. Obvinený bol oboznámený s dôkazmi vykonanými v prípravnom konaní pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu. Napriek tomu danú námietku doteraz neuvádzal, preto sa ňou dovolací súd nezaoberal. Nad rámec dovolací súd považuje za potrebné navyše poznamenať, že na č. l. 687-696 sa nachádza prepis obrazovo-zvukového záznamu z daného stretnutia. Čiže stretnutie bolo zdokumentované. Rovnaká argumentácia platí aj pre totožnú námietku prezentovanú obvineným T. T. v rukou písanom podaní, ktoré tvorilo prílohu doplnenia dovolania zo 7. júna 2019.

K údajnému riadeniu skutku políciou prostredníctvom svedka A. Á. je potrebné uviesť, že súdy nižšieho stupňa takúto činnosť z vykonaného dokazovania nezistili. Dovolací súd pritom správnosť skutkových zistení nemôže posudzovať (s výnimkou dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Odvolací súd sa k obdobným námietkam obvineného Z. G. k účasti svedka A. Á. vyjadril (vrátane odkazu na príslušnú judikatúru najvyššieho súdu k danej problematike) na str. 18-19 svojho uznesenia, na ktoré dovolací súd v celom rozsahu poukazuje.

K námietkam obvineného Z. G. k neprešetreniu pochybností sudcu pre prípravné konanie dovolací súd nad rámec uvádza, že tento rozhodoval o väzbe obvinených, pričom na základe spisového materiálu posudzoval splnenie formálnych a materiálnych podmienok v súvislosti s rozhodnutím o väzbe. Hodnotenie dôkazov prebiehalo až pred súdom prvého stupňa. Konanie agenta bolo pritom podrobené prieskumu zo strany oboch súdov nižšieho stupňa. Predmetné dokumenty operatívno-pátracej činnosti žiadala obhajoba vylúčiť zo spisu. Súd prvého stupňa ich preto ani neoboznamoval na hlavnom pojednávaní. Prvá bankovka v hodnote 500,- Eur bola 7. júna 2017 zaslaná na odborný posudok do Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“). Z posledného odstavca odborného posudku vyplýva, že v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 vyhlášky NBS č. 607/2008 Z. z. si NBS falzifikát ponecháva v archíve falzifikátov odboru riadenia peňažnej hotovosti.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nebol naplnený.

Nezákonnosť vykonaných dôkazov obvinení vyvodzovali najmä z údajnej nezákonnej spolupráce orgánov činných v trestnom konaní so svedkom A. Á. a policajnej provokácie.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Najvyšší súd zastabilizoval svoj názor k aktivite polície a prípadnej policajnej provokácii vo viacerých rozhodnutiach, resp. v judikáte.

„I. Skrytou aktivitou polície je operatívne zisťovanie skutočností dôležitých pre trestné konanie, odhalenie páchatel'a trestného činu, zabezpečenie dôkazu o jeho trestnoprávne postihnutel'nom konaní, zabránenie mu v jeho pokračovaní a minimalizácia spôsobených škôd.

Policajnou provokáciou je zámerné, aktívne a cielené podnecovanie alebo navádzanie, či iné vedomé iniciovanie alebo navádzanie, či iné vedomé iniciovanie spáchanej trestnej činnosti u druhej osoby, ktorá by inak protiprávne nekonala. Pokiaľ by činnosť polície bola vedená len snahou, aby kontaktovaná osoba

spáchala trestný čin bez zistenia skutočnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že páchatel' by spáchal trestný čin aj vtedy, ak by príkaz na použitie agenta nebol vydaný (§ 117 ods. 2 Trestného poriadku), išlo by o neprípustnú policajnú provokáciu trestného činu.

II. Za kľúčovú odlišnosť skrytej aktivity polície od policajnej provokácie sa považuje skutočnosť, že polícia neiniciuje, t.j. nevytvára u kontaktovanej osoby vôľu spáchať trestný čin, ale vytvára pre spáchanie trestného činu vhodné podmienky. Tieto podmienky však nesmú byť mimoriadne, ale objektívne možné v danej situácii obvyklé a musia nastať až s časovým odstupom potom, čo páchatel' si osvojil úmysel spáchať trestný čin a preukázateľne spravil kroky k jeho spáchaniu“ (uznesenie najvyššieho súdu z 1. septembra 2012, sp. zn. 5 To 9/2011, uverejnené v Zo súdnej praxe pod č. 47/2012).

Argumentácia z vyššie uvedeného uznesenia bola následne použitá vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu. Následne bol k policajnej provokácii prijatý judikát R 52/2014:

Pod policajnou provokáciou treba rozumieť zámerné, aktívne podnecovanie alebo navádzanie, či iné iniciovanie spáchania trestnej činnosti vedené snahou, aby osoba, ktorá by inak protiprávne nekonala, spáchala trestný čin.

Skrytou aktivitou polície je činnosť zameraná na zistenie skutočností dôležitých pre trestné konanie, odhalenie páchatel'a trestného činu, zabezpečenie dôkazov o jeho trestno-právne postihnutel'nom konaní, zabránenie mu v jeho pokračovaní a na minimalizáciu spôsobených škôd.

Kľúčovú odlišnosť skrytej aktivity polície od policajnej provokácie charakterizuje skutočnosť, že polícia neiniciuje, t.j. neovplyvňuje u osoby vôľu spáchať trestný čin, ale takýmto zámerom vytvára u nej podmienky na dokonanie trestného činu, ktoré však nesmú byť výnimočné, ale objektívne možné, v danej situácii obvyklé a musia nastať až s časovým odstupom potom, čo sa páchatel' rozhodol spáchať trestný čin a preukázateľne urobil kroky k jeho spáchaniu.

Predmetný judikát poukazoval (obdobne ako obvinení) na jedno z rozhodnutí ESLP:

„Policajnou provokáciou je situácia, keď agent ako člen bezpečnostných zložiek alebo osoba jedajúca na základe ich pokynov, sa neobmedzí na čisto pasívne vyšetrovanie trestnej činnosti, ale za účelom obstarania dôkazov potrebných k zahájeniu trestného stíhania vyvinie taký vplyv, že dotyčnú osobu podnieti k spáchaniu trestného činu, ku ktorému by inak nebolo došlo“ (rozhodnutie ESLP vo veci Ramanauskas proti Litve z 5. februára 2008, č. 74420/01).

ESLP sa policajnou provokáciou zaoberal aj v ďalších rozhodnutiach (okrem uvádzaných obvinení, aj napr. vo veci Scholer proti Nemecku z 18. decembra 2014, č. 14212/10; Sepil proti Turecku z 12. novembra 2013, č. 17711/07, Nosko a Nefedov proti Rusku z 30. októbra 2014, č. 5753/09 a č. 11789/10 atď.), pričom pre posúdenie jednotlivých prípadov vychádzal z materiálnej zložky a procesnej zložky. V rámci materiálnej zložky ESLP skúma dôvodnosť utajenej operácie (existencia objektívneho podozrenia z páchania trestnej činnosti, konkrétne dôkazy dokladajúce prvotné úkony vedúce k spáchaniu trestného činu, predchádzajúca protiprávna činnosť alebo úmysel, overiteľnosť informácií), pasívnosť spôsobu vyšetrovania, zákonom predvídateľný postup operácie a riadny dohľad nad operáciou. Podozrenie nie je dané, ak záujmová osoba je bezúhonná, nezačalo sa proti nej predbežné vyšetrovanie a pre políciu ide o neznámu osobu. Vyšetrojúce orgány nekonajú pasívne, ak iniciatívne kontaktujú záujmovú osobu, prehovárajú ju, ak odmietne ponuku, naliehajú na ňu, prisľubia peňažný zisk alebo apelujú na súcit. Procesná zložka pozostáva z povinnosti súdov preskúmať námietky o policajnej provokácii, dôvodnosť a rozsah operácie, ako aj preukázať, že k navedeniu nedošlo.

Spoločným menovateľom všetkých rozhodnutí (najvyššieho súdu, aj ESLP) je neprípustnosť konania polície prostredníctvom agenta, ktoré spočíva v podnecovaní spáchania trestného činu, t. j. v ovplyvňovaní vôle páchatel'a vôbec trestný čin spáchať, resp. ho spáchať vo väčšom rozsahu, ako

zamýšľal. Zároveň sa od súdov vyžaduje dôsledné preskúmanie podmienok, za akých došlo k použitiu agenta.

V prejednávanej trestnej veci mali orgány činné v trestnom konaní z operatívno-pátracej činnosti z 2. júna 2017 informácie, že obvinení by sa mali dopúšťať trestnej činnosti v súvislosti s falšovaním, pozmeňovaním a neoprávnenou výrobou peňazí a cenných papierov, pričom mali ponúkať na predaj falošné eurobankovky v hodnote 600.000,- Eur. V dôsledku týchto zistení vyšetrovateľ Policajného zboru začal uznesením z 5. júna 2017, ČVS: PPZ-555/NKA-PZ-BA-2017 trestné stíhanie vo veci obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák. Následne sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica, vydal 9. júna 2017 príkazy na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky. Z monitorovaných hovorov záujmových osôb bolo zistené, že obvinený T.Š. T. mal 10. júna 2017 s inou osobou (volaný) rozprávať o „papieroch“ v množstve „šesťstotíc“ s tým, že ich „...do stredy môže zobrať...“ a „...keď je potom do budúca, tak keď sa objedná tak tri, štyri dni treba počkať na „love“...“. Zároveň uvádzal, že „...Z. má pri sebe hej, skúšku hej, ale P. to má pod rukou priamo.“ V ďalšom telefonáte z toho istého dňa obvinený T. T. s tou istou osobou riešil, čo za to budú mať s tým, že sa dohodli na „päťdesiatpäť“. Príkazy na použitie agenta a prvý predstieraný prevod boli vydané 13. júna 2017.

Z uvedeného vyplýva, že agent bol použitý až na základe dôvodného podozrenia o obchodovaní s falošnými eurobankovkami, t. j. v čase, kedy zistené skutočnosti nasvedčovali úmyslu obvinených spáchať trestný čin. Agentu s obvinenými následne naozaj nakontaktoval svedok A. Á., ktorý obvinenému T. T. dal na agenta číslo. Takéto konanie však v zmysle judikatúry najvyššieho súdu nie je v rozpore so zákonom, keďže za činnosť nesúladnú so zákonom sa nepovažuje, ak oznamujúca osoba následne umožní riadne ustanovenému agentovi priamo alebo nepriamo nadviazať kontakt s páchatelmi pripravovaného alebo páchaného trestného činu (bližšie pozri R 2/2017). Aj keď v konaní nebolo preukázané, že svedok A. Á. bol oznamovateľom, z monitorovaných hovorov je evidentné, že nejakú úlohu v konaní zohral. Ak teda môže oznamovateľ sprostredkovať kontakt medzi agentom a páchatelmi, o to viac nemožno takéto konanie považovať za nezákonné u inej osoby. Navyše z monitorovaného telefónneho hovoru je zrejmé, že obvinený T. T. čakal, kedy sa mu svedok A. Á. ozve ohľadne času a ďalších okolností, vrátane telefónneho čísla na agenta.

Zároveň z konania svedka A. Á. sa nedá vyvodiť riadenie skutku, ako sa toho domáhajú obvinení. V predchádzajúcich odsekoch dovolací súd jasne rozviedol skutočnosti, z ktorých je zrejmé, že obvinení boli rozhodnutí páchať trestnú činnosť aj pred kontaktom s agentom, pričom na stretnutiach s ním riešili celú záležitosť bez akejkoľvek účasti svedka A. Á. (na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že svedok A. Á. doviezol obvineného T. T. na stretnutie v hoteli A.).

K určovaniu rozsahu skutku agentom, z ktorého by prípadne bolo možné vyvodiť exces, a z toho vyplývajúcej právnej kvalifikácie je predovšetkým potrebné uviesť, že obvinení boli uznaní za vinných len v rozsahu skutočne odovzdaných falošných bankoviek agentovi vo výške 51.500,- Eur (obdobne bola upravená skutková veta oproti obžalobe). Preto námietka obvinených, že agent svojvoľne uviedol sumu 500.000,- Eur, je irelevantná. V tejto súvislosti je ešte nad rámec potrebné podotknúť, že z monitorovaných hovorov vyplývalo, že mali mať k dispozícii väčšie množstvo falošných bankoviek.

Dovolací súd k tejto námietke v neposlednom rade konštatuje nezistenie okolností vedúcich k záveru o policajnej provokácii a konaní agenta mimo zákonný rámec, ktoré by odôvodňovali nezákonnosť dôkazov, nakoľko polícia iba vytvorila vhodné podmienky. K týmto skutočnostiam sa sudy nižšieho stupňa vyjadrili na str. 10 rozsudku súdu prvého stupňa, resp. str. 17-19 uznesenia odvolacieho súdu, čím bola naplnená aj procesná zložka vyžadovaná ESĽP. Z uvedených dôvodov potom vyznieva námietka absencie hodnotenia pôsobenia agenta a poukaz na rôzne rozhodnutia ESĽP tendenčne. Taktiež je na prejednávané konanie neaplikovateľné rozhodnutie najvyššieho súdu z 15. novembra 2017, sp. zn. 6 To 4/2017, v ktorom najvyšší súd vytkol súdu prvého stupňa najmä nesprávne vykonané dokazovanie (aj vo vzťahu k nesprávnemu postupu pri vypočutí agenta, za ktorého bol ustanovený svedok, ktorý sa

mal podieľať na páchaní predmetnej trestnej činnosti) a nevyrovnanie sa so všetkými námietkami k použitiu agenta. V konaní napadnutom dovolaniami k takýmto pochybeniam nedošlo.

Obvinený T. T. taktiež poukazoval na „neplatné povolenie“ na použitie agenta a odpočúvanie (zrejme mal obvinený na mysli nezákonnosť príkazov), ako aj na nezákonné odposluchy.

Pokiaľ ide o príkazy, obvinený vyvodzoval ich nezákonnosť z údajného uvedenia prokurátora a sudcu pre prípravné konanie do omylu v otázke existencie osôb pod kryciami menami „T.“ a „O.“. Ide pritom iba o domnienku obvineného, ktorá nebola v konaní preukázaná, pričom dovolací súd nie je oprávnený vykonávať dodatočné dokazovanie. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že napr. príkazy na predstierané prevody neboli odôvodnené vyššie uvedenými osobami, ale dôvodným predpokladom zistenia skutočností významných pre trestné konanie a objasnenie skutkového stavu (nedostatočnosť odôvodnenia príkazov pritom obvinený nenamietal). Príkazy na domové prehliadky boli odôvodnené aj predstieranými prevodmi, pri ktorých boli skutočne zadržané falzifikáty bankoviek. Súčasne sa v spise nachádza odborný posudok k bankovke, ktorú mali obvinení údajne odovzdať osobe s krycím menom „T.“, s tým, že bola Národnou bankou Slovenska vyhodnotená ako nebezpečný falzifikát.

Nezákonnosť odposluchov obvinený uplatnil až v dovolaní, preto opätovne platí nepoužiteľnosť námietky v dovolacom konaní v zmysle ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por. Navyše sa obvinený nelogicky domáhal nezákonnosti odposluchov, ktorými na druhej strane zároveň argumentoval pri preukazovaní svojej neviny a riadenia skutku políciou.

Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. nebol naplnený.

Dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejme z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Dovolací súd nezistil, že by skutok popísaný v skutkovej vete bol subsumovaný pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu, jednalo sa o iný trestný čin alebo vôbec nebol trestným činom. Na uvedené nemá vplyv tvrdenie obvineného T. T., že skutok nemohol byť trestným činom, lebo bol

navedený agentom a svedkom A. Á.. Argumentácia obvineného bola zo strany dovolacieho súdu vyvrátená v inej časti rozhodnutia. Nad rámec dovolací súd poznamenáva, že obvinený T. T. pritom počas prípravného konania, ako aj konania pred súdom, nepopieral spáchanie daného skutku.

Pokiaľ ide o údajné spáchanie trestného činu agentom vo vzťahu „k objednanému a nedodanému tovaru“, ako aj nesplnenia podmienok podľa § 30 Tr. zák., je na orgánoch činných v trestnom konaní vyhodnotiť konanie jednotlivých osôb a trestné stíhanie začať. Dovolací súd do toho nemôže zasahovať, keďže v zmysle ustanovenia § 2 ods. 15 Tr. por. platí tzv. obžalovacia zásada. Prokurátor je až do „prenesenia“ konania na súd tzv. dominus litis (pán sporu), pričom Trestný poriadok neupravuje možnosti intervencie do začatia trestného stíhania a vznesenia obvinenia konkrétnej osobe. Ani prípadné spáchanie trestného činu agentom by však neovplyvnilo správnosť rozhodnutí súdov nižšieho stupňa v prejednávanej trestnej veci. Dovolací súd opätovne pripomína, že obvinení boli uznaní za vinných iba v rozsahu, v ktorom skutočne došlo k odovzdaniu falošných bankoviek.

Obvinený Z. G. taktiež poukazoval na nepreukázanie úmyslu a spolupáchateľstva. Nedostatok subjektívnej stránky trestného činu (úmysel) nie je možné namietat' v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (ani žiadneho iného). Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (S 3/2011-II). Absenciu spolupáchateľstva obvinený preukazoval časťami svedeckých výpovedí. Ide o skutkové okolnosti, ktoré nespádajú pod dovolací dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (čo priamo vyplýva z dikcie zákona). Navyše participáciou obvineného na skutku sa v dostatočnej miere zaoberali sudy nižšieho stupňa, na ktorých argumentáciu (najmä odvolacieho súdu na str. 15-16 uznesenia) dovolací súd v celom rozsahu poukazuje.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. nebol daný.

Zvyšné námietky obvinených smerovali k posudzovaniu obsahu výpovede svedkov, k polemike s ďalšími dôkazmi, ako aj k iným skutkovým okolnostiam. Takéto námietky (hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvinených), však svojim obsahom nenapĺňajú žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Skutkové okolnosti je zasa dovolací súd oprávnený skúmať len na základe dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd pomerom hlasov 5:0 dovolania obvinených Z. G. a T. T. podľa § 382 písm. c) Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.